

PETER BENOIT

„Feest in Vlaanderenland!” — zoo klingelt en klangelt de beiaard op de torens, nu het 17 Augustus honderd jaar geleden is, dat Peter Benoit te Harelbeke werd geboren. En met allerlei festiviteiten zal in tal van plaatsen zijn beteekenis zoowel voor de Vlaamsche beweging als voor de Vlaamsche kunst worden herdacht.

Wij kunnen het begrijpen, hoe de Vlamingen hem eeren en liefhebben, hun nationalen kunstenaar, wij voelen het, dat zij onder den indruk komen van de geweldige werking zijner koren en de stoere energie dier kloeke volksmotieven en dat ze over „hun Peter” spreken met een van kinderlijke vereering trillende stem.

Er zijn er, die beweren dat de Vlamingen veel te hard met Benoit wegdraven, en men hoort zelfs vragen of zijn muziek ons thans nog iets te zeggen heeft?

Wie die vraag stelt, heeft vermoedelijk nooit een partituur van Benoit onder z'n oogen gehad, of heeft wellicht nimmer een zijner werken hooren uitvoeren. Wien dat voorrecht wèl ten deel is gevallen, weet, hoe Benoit in al zijn werken een frischheid en een pracht van kleur en klank heeft gelegd, die niet alleen de Vlamingen, maar ook anderen met eerbied en bewondering vervult.

Benoit is dikwijls het mikpunt geworden van kleinzieligen, die zijn gebreken met breede roeden uitmaten, maar zijn deugden en zijn kracht als kunstenaar, in hun bekrompenheid niet wilden waardeeren. Niet k o n d e n waardeeren. Het zijn de lamlendigen — ook in ons vaderland zijn ze te vinden — die niet durven erkennen dat nog altijd velen zijn geroepen, maar zeer weinigen uitverkoren, het zijn degenen van wier muzikale bagage bitter weinig op de levensreis overblijft, maar die zich toch gerechtigd gevoelen in al hun zelf-ingenomenheid en verwatenheid hun pijlen af te schieten, al treffen ze dan ook nimmer doel.

Is het niet merkwaardig, dat dezer dagen in ons vaderland bijna niet gedacht wordt aan de uitvoering van een Benoit-werk, maar dat groote koren wel naar Antwerpen gaan, om daar bij het ten gehoor brengen van composities van den Vlaamschen meester mede te werken?

Waar is de Nederlandsche kunstenaar, die — zooals destijds Mr. Viotta — het noodige leger van duizend verzamelt om het oratorium „De Oorlog” — dat krachtige vonnis over de menschenlaching — uit te voeren, waar is de man die het aandurft een werk als „De Schelde” met z'n prachtige natuur- en historietafereelen nog eens in studie te nemen, een schepping, welke Benoit's meest populaire oratorium is geworden, waarin de schimmen van Kerels, Clauwaarts en Witte Kaproenen uit het verleden opdagen, de geest van Artevelde verschijnt en het Leliaartskoor: „Wij willen de Kerels

vernielen, al dravende door het veld" opvoert tot zulk een geweldig effect?

Is er niemand, die ons eens in het groen wil laten genieten van het aardigste vroolijke zangspel „t Meilief" en kennen niet veel te weinigen de lieflijkheid zoowel als de kracht van Benoit's voortreffelijke kinder-cantate „De Wereld in," met die prachtige orkest-bewerking, dien karakteristieken rhythmus en die kranig-geschreven partijen voor hout en koper?

Met groote erkentelijkheid dient vermeld te worden, dat onder leiding van den heer Van de Rovaart in Juni te Amsterdam een fragment uit de „Rubenscantate" is uitgevoerd, welke uitvoering groote geestdrift heeft gewekt.

Peter Benoit was een uitnemende componist van volksmuziek in groot-schen stijl, en al komen daarin uitingen en wendingen voor, waartegenover we eenigszins vreemd blijven staan, ze zal steeds worden geroemd om haar kracht van uitdrukking en omdat Benoit in hooge mate bezat een muzikalen zin voor kleur en de gave om te karakteriseeren door middel van tonen.

Ook voor de toekomst zal deze muziek haar waarde behouden, want muziek die gegroeid is uit de ziel van een kunstenaar, muziek, die de gevoelige weerklank is van een zuivere en waarachtige ontroering, zal steeds gaan van hart tot hart.

Een aangenaam en gemakkelijk mensch in den omgang was Benoit niet. Hij kon bij het onbeschofte af wezen, en misschien toonde hij zich ook al te gevoelig voor vleierij, omdat hij zich zijn meerderheid als mensch en kunstenaar bewust was. Benoit had veel vrienden, zoowel onder priesters als andersdenkenden, en bezat wel zooveel tact, dat hij met iedereen wist te spreken over hetgeen hem het meest aan het hart ging.

Allen die onder leiding van Benoit — wiens grootste vreugde het was een massa-koor van duizend of vijftienhonderd mannen, vrouwen en kinderen aan te voeren — bij uitvoeringen medewerkten — en ook vele Nederlandsche musici die zich den Vlaamschen dirigent herinneren, zullen dit grif toestemmen — roemden de bezieling welke van hem uitging, en ondervonden, dat hij hen tot de uiterste inspanning kon opvoeren.

En als eenheidserkentenis zal niet vergeten mogen worden, dat Benoit in woord en geschrift met volle overtuiging heeft gestreefd een Vlaamsche opleidingsschool voor een jongere generatie van kunstenaars te stichten, en hoe aan hem is te danken, dat Antwerpen een middelpunt werd van Vlaamsche kunst. Menigeen heeft het tot vreugde gestemd, dat Benoit de overwinning van zijn beginsel: het bestaansrecht van een Vlaamsche kunst, heeft mogen beleven, want in 1897 erkende de Belgische regeering de Antwerpsche muziekschool — waarvan de leiding hem was toevertrouwd — als een Koninklijk Vlaamsch Conservatorium.

En wie de briefwisseling van Benoit kent, weet, hoe hij ook met Neder-